

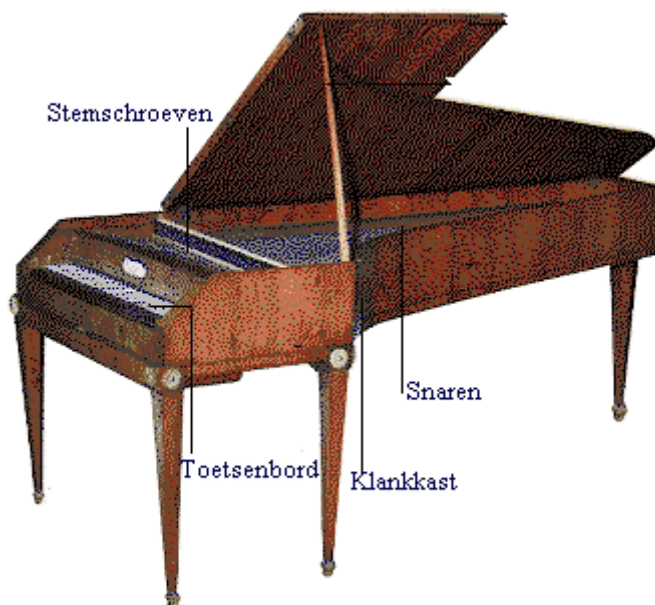
De Piano

De piano heeft door de eeuwen heen een enorme ontwikkeling doorgemaakt. Van plukken aan de snaren zoals bijvoorbeeld bij het klavecimbel het geval is, via het pianoforte naar de moderne piano.

De directe voorloper van de moderne piano, de pianoforte (zie plaatje), is het instrument waarop bijvoorbeeld Mozart (1756-1791) al zijn pianomuziek heeft gecomponeerd. Pianoforte betekent in het Italiaans zacht (effen, vlak) en sterk: hoe harder je de toetsen aanslaat, hoe harder de hamer de snaren raakt en dus hoe luider de klank. Je kon dus verschillen maken. Dit ontbrak bij de voorlopers van de pianoforte, waaronder het klavecimbel. Het klavecimbel (en soortgenoten zoals het spinet en het virginaal) maakte gebruik van een plukmechaniek, waardoor er geen dynamische nuances mogelijk waren.

Om tot de hedendaagse piano te komen werden nog tal van andere nieuwe technieken gebruikt. Zo werden er dikkere snaren gebruikt om het instrument meer volume te geven. Tevens werden de hamerkoppen groter en werd de toetsomvang uitgebreid. Dit alles deed de krachten op het nog houten frame enorm oplopen. Na tal van experimenten deed daarom omstreeks 1820 het gedeeltelijke gietijzeren frame z'n intrede.

In de loop van de negentiende eeuw werd de klank van de piano dus steeds zwaarder en wolliger. Piano's die in de tweede helft van die eeuw werden gebouwd, klinken niet wezenlijk anders dan hedendaagse instrumenten, in ieder geval niet in de oren van een leek.

De ontwikkeling van het hamermechaniek had overigens niet alleen een vergroting van de dynamiek tot gevolg, maar ook een heel andere manier van spelen. Het is bekend dat Mozarts aanslag nog zeer staccato was, passend bij het klavecimbel. Beethovens (1770-1827) aanslag was veel meer legato, passend bij de fortepiano uit zijn tijd.

De effecten van het rechterpedaal en het middelste pedaal zijn heel duidelijk. Het linkerpedaal is wat minder hoorbaar. Het brengt, bij de staande piano, de hamertjes dichterbij de snaren, waardoor het geluid van de aanslag zachter wordt (er kan geen snelheid gemaakt worden). De muziekterm voor dit pedaal is *una corda*. Bij een vleugel verschuift dit pedaal namelijk het hele klavier inclusief mechaniek, waardoor de hamers in plaats van de twee of drie snaren per toets er nog maar een of twee raken, wat een minder volume geeft. Als het pedaal opnieuw in de oorspronkelijke positie gebracht wordt, heet dit *tre corde*, wat 3 snaren betekent.

